

پشتپەردەى گۆشارەكانى ئەمدواىيەى تاران لەسەر ھەريىمى كوردستان

09-10-2022

نووسەرەكان

زريان رۆژھەلاتى

كۆرتە : خۆپيشاندانەكانى ژينا پيى ناوھتە ھوتەى چوارەم و، لە رۆژانى رابردووشەو گۆشارەكانى ئيران بۆ سەرھەريىمى كوردستان لەبارەى مانەوہى حيزبەكانى رۆژھەلات زيادىكردووہ. ئيران لە 28ى سڀتەمبەردا بۆ ليدانى حيزبەكانى رۆژھەلات، بەجاريك نزيكەى 70 موشەك و درۆنى نا بە خاكى ھەريىمى كوردستانەوہ

بەرايى

خۇپپىشاندا ئەكەنى زۇنا پىي ناوئەتە حەوتەي چوارەم و، لە رۇژانى رابردووشەو گۆشارەكانى ئىران بۇ سەرھەرئىمى كوردستان لەبارەي مانەوەي حىزبەكانى رۇژەلەت زىادىكردوو. ئىران لە 28ى سىپتەمبەردا بۇ لىدانى حىزبەكانى رۇژەلەت، بەچارىك نىكەي 70 موشەك و درۇنى نا بە خاكى ھەرئىمى كوردستانەو كە بەشىكى ئامانجەكانىش بە دوورى زياتر لە 100كم لە سنوور، شوپىنى كەسانى سقىل بوو. ھاوكات لەگەل ئەوئەشدا ھەرپەشەكانى ئىران سەبارەت بە ئەگەرى دەستىووردانى زياتر و تەننەت ھاتنى ھىزى ئىرانى بەردەوام بوو. پرسیارەكە لىزەدا ئەوئەيە كە دوا گۆرانكارىيەكانى پەيوەست بەو بابەتە چىن و، پىشتەردەي ئەو بابەتە چى تىدايە كەوا بەرپىرسانى سىياسى و سەربازى تاران مژارى مانەوەي حىزبەكانى رۇژەلەتايان لە ھەرئىمى كوردستان گەرم كردۆتەو؟

بۆچى ئاگرەست؟

مىدياكانى نىك لە سوپاي پاسداران دەستەواژەي [ئاگرەست](#)يان بۇ دۇخى دواي ھىرشە موشەكى و درۇنىيەكان بەكارھىناو و جەختيان لەو كوردوو كە درىژەكپىشانى ئەو ئاگرەستە، پەيوەندى بە رەفتارى بەرپىرسانى ھەرئىمى كوردستانەو ھەيە. وا پىدەچىت كە ئىران سەبارەت بە مانەوەي حىزبەكانى رۇژەلەت كوردستان لە چوار شوپىنى نىك سنوور (بەردە سۆر، سەقەر، بەرپىزىن و ئالانە) لە ناوچەبەكى نىوان چۆمان و سىدەكان لە پارىزگاي ھەولير زۆر ھەستناك بوو. ھەرۋەھا [نىگەرانىش](#) بوو. بوو. لە ئەگەرى پەيوەندى كۆنسونۇخانەي و ئاتانى دەرەو و بەرپىرسانى ھەرئىمى كوردستان لەگەل حىزبەكانى رۇژەلەت. ھىشتا بە تەواوى روون نىيە كە ئەم بابەتە بە كوچ دەگات بەلام لەوانەيە دانوستاندنەكانى پىشتەردە جۆرە رىككەوتنىكى كاتى لىكەوتبىتەو، بۆيە باسى ئاگرەست دەكرىت! ھەلەبەت بەكارھىناني دەستەواژەي ئاگرەست دەتوانىت بۇ خۇى نىشانەي ھەبوونى ئامانجىكى فراوانتر لە بابەتى شوپىنەكانى مانەوەي پىشمەرگەكانى حىزبەكانى رۇژەلەت يان دىداريان لەگەل لايەنە جىاوازەكانىش لەخۆ بگرىت. ئەو حىزبانە تەقربىن لەسالى 1996ھو چالاكىيە چەكدرايەكانىان لەدزى ئىران راگرتوو و پىرسى مانەوەيىشان لە سالانى رابردوودا نەبووئە گىرقتىكى گەورە لە نىوان ھەولير و تاران. بەلام ئەو پىرسارە كە بۆچى لەم كاتەدا وەك پىرسىكى گەورە لە پەيوەندىيەكانى ھەردوولادا قىت بووئەتەو؟

پالئەرى گۆشارەكانى تاران

بىشك يەكك لە گىرنگىرەن فاكترەكانى پىشت ئەو ھىرش و گۆشارانەي ئەمدوايەي تاران دوورخستەوئەي سەرنجەكانە لەسەر خۇپپىشاندا ئەكەنى ناوخۇي ئەو و ئاتە كە بە يەكك لە گىرنگىرەن رووداوەكانى 4 دەيەي رابردووى ئەوچ ھەژمار دەكرىت. ھەبوونى ناپەزايى لە شوپىنىكى وەكوو كوردستان يان بەلوچستان لە ئىران شتىكى ئاسايى بوو بەلام ئەوئەي كە جىاوازە ئەوئەي كە ئىستا خۇپپىشاندا بە شىوئەيەكى بەرچا و لە شارە شىعەنىشەكانى ئىرانىش دەكرىت و ئەمەش دوور نىيە لەو شەپۆلە ناپەزايى جەماوئەيەي كە چەند سالىكە لە لوبنان، عىراق و ئىستاس لە ئىران دروستبوو. رەنگە بەرپىرسانى ئىران بە ھىوابن بەوئەي كە ئەگەر خۇپپىشاندا ئەكان بە دەستووردانى دەرەكى، پلانى و ئاتان و ھەولى ئۆپۇزىسيۇنى كوردى بىستەوئە، ئەوسا دەتوانن بە لەونىك راي گىشتى و ئاتەكەيان ئارامتر بەكەئەو!

خالىكى دىكەش ئەوئەيە كە لەوانەيە ئىران دلىنا نەبىت لەوئەي كە لە ماوئەي درىژخايەندا چى لە عىراق روودەدات. بەلەبەرچاوغىرتنى ئەو شەپۆلە بىرکردنەو دژە ئىرانىيەي كە لە 2018و لە عىراق بەردەوام گەشە دەكات، لەوانەيە دۇخى ئىستا بە باشتىرەن دەرەفەت بزائىت بۇ ئەوئەي پىرسى مانەوەي ئۆپۇزىسيۇنى كوردى و ئاتەكەي لە ھەرئىمى كوردستان يەكلا بگاتەو، وەك ئەوئەي كە سەبارەت بە مۇجاھىدىن

خەلق كۆردى. لە بىرمان نەچىت ئەو كاتەى كە عادل عەبدولمەھدى بۈۈە سەرۆك ۋەزىران، بۇجارى يەكەم لەدوای 2003ۋە، چارەسەكردنى پىرسى مانەۋەى ھىزى ئۆپۇزىسىۋنى ۋلاتان لە عىراق لە بەرنامەى حكومەتدا جىگىر كرا. بۇيە ئەم بابەتە شىئىكى تازە نىيە ۋ دەتوانىت رىشەبەكى دىزىتەر لە خۇپىشاندانەكانىشى ھەبىت.

ھەلبەت ئەمە تاكە فاكتەر نىيە ۋ دەشى مۇارى پىكەۋەنانى حكومەتى بەغداش بابەتىكى دىكەى پەيوەندىدار بە ۋ گۇشارانە بىت. سەرەپاى ئەۋەى كە لە مانگى رابردودا رىككەۋتنىكى نىۋان چوارچىۋەى ھاۋناھەنگى ۋ پارتى دىموكراتى كوردستان ۋ سوننەكان ھاتە ئاراۋە، بەلام پىدەچىت ئەو رىككەۋتنە كىشەبەكى تىكەۋتەبىت! لايەنە كوردىيەكان ھىشتا نەگەيشتوۋنەتە رىككەۋتنە ۋئەمەش بۇ خۇى دەتوانىت رەنگدانەۋەپەكى رىككەۋتنە كۇتايى چوارچىۋەى ھاۋناھەنگى ۋ پارتى دىموكراتى كوردستان بىت. دىدگايەكى بەھىز لەنىۋ ئىران ھەپە كە پىۋىستە دەسەلەتى ئىران يەكدەست بىت ۋ رەنگە بەلەبەرچاۋگرتنى دۇخى ئىستا، تاران زىاتەر ھەزى لەۋە بىت كە لە بەغداش حكومەتتىكى يەكدەست ۋ زىكتر لە خۇى بىبىنىت، يان لانىكەم حكومەتتىك بىت كە مەرجى زۇر قىبۇل نەكات. بىگومان ئەمەش دەتوانىت كارىگەرى لەسەر ھەۋلەكانى ئەۋان بۇ كۇنترۇلكردىنى شەپۇلى ناپەزايى نىۋوخۇى ۋلاتەكەيان ھەبىت ۋ ئەگەر لە عىراقىش خۇپىشاندانىكى دىكە روۋبداۋە، لەۋانەپە ھاۋشىۋەى پىشتەر بە توندى ھەۋلى سەركوتكردىنى بىرپىت ۋەك ئەۋەى پىشتەر كرا. بۇيە پىدەچىت بەكىك لە ئامانجەكانى ئەو گۇشارانە ناچاركردىنى پارتى بىت بە رىككەۋتنە لەگەل چوارچىۋەى ھاۋناھەنگى بە مەرجىكى كەمترەۋە.

فاكتەرىكى دىكەش دەتوانىت پەيوەندى بە پىرسى رىككەۋتنە ئەتۇمىيەكەۋە ھەبىت ۋ لەۋانەپە، ھاۋكاتبۋونى ھىرش ۋ گۇشارەكان لەسەر ھەرىمى كوردستان لەگەل زىادبۋونى ھىرشى گروۋپە چەكدارىيەكان بۇ سەر بەرژەۋەندىيەكانى ئەمىرىكا لە سوورىا ۋ تەنەت عىراقىش نىشانەپەكى ئەۋە بىت. دەشى ئەمەش بۇ ئەۋە بىت كە تاران بە تەمابىت كارىگەرى خۇى لەسەر ئارامى ۋ ناآارامى ناۋچەكە پىشانى ئەمىرىكا بىداتەۋە.

كۇتايى

بابەتى مانەۋەى حىزبەكانى رۇژھەلەت لە ھەرىمى كوردستان بۇ سەردەمىكى زۇر زووتر دەگەرپتەۋە ۋ بۇ چەند دەپە دەچىت كە ئىران بە جۇرئىك لەگەل ئەۋ پىرسەدا راھاتوۋە. حىزبەكانىش تەنەت چالاكىيەكى چەكدارىيە ئەۋتۇيان لەدۇى ئىران رىككەۋستوۋە. بگرە ھەندىك لەۋ بارەگايانەى كە كراۋەنەتە ئامانچ نىكەى 150 كم دوورى سنوورىش بوون. بۇيە دەشى ھۇكارى گۇشارەكان لەرپى ئەۋ بابەتەۋە، زىاتەر پەيوەندى بە خۇپىشاندانەكانى ژىنا، پىرسى پىكەھىنانى حكومەت ۋ دۇخى عىراق، ھەروەھا مۇارى رىككەۋتنە ئەتۇمىيەكەى تارانەۋە ھەبىت.